

Donostiako 40.

Nazioarteko Zinemaldia

Mankiewicz, prosaren printzea

Zuzendari klasikoak 40. Zinemaldiaren saria jasoko du gaur

Joseph Leo Mankiewicz zuzendariak Donostiako Zinemaldiak 40. urteurrenean eskaintzen dion omenaldi saria jasoko du gauean Victoria Eugenia antzokian. Ekitaldiaren ondoren, zinegileak berak propio aukeratu duen 'Suddenly last summer' filmea emango dute. Mankiewiczek ia hogeitazko daramatza kamara atzean jarri gabe eta etxe erraldoiei bizkar emanez.

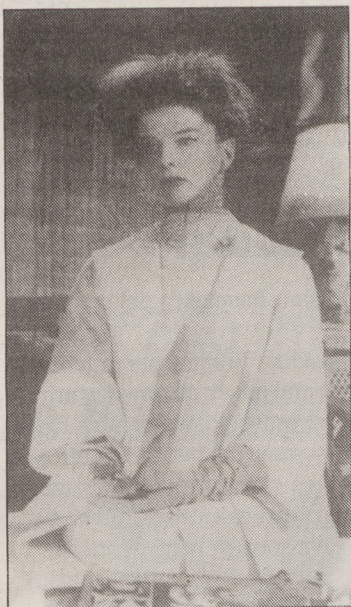
A. GOSTIN / DONOSTIA

Hollywoodeko faktorian sortutako produktu atipikoa izan da beti Joseph Leo Mankiewicz. Bere jakituri arrazionala, estetika zinematografikoa eta lan egiteko era oso klasikoak dira, baina bere nortasun pertsonalak eta filmei ematen dien eduki trinkoak atipiko bihurtzen dute bere zinema garai hartako zuzendaririk klasikoekin konparatuz gero. Hori dela eta, intelektualtzat jo izan dute betidanik bere zinema, kalifikatiboaren zentzurik okerrean, eta teatralizazioak joera astuna leporatu diete gehienetan bere pelikulei, antzerki obra ezagunetan oinarrituak zenbait kasutan.

Mankiewicz zinegilerik koherenteenetakoa izan da ordea. «Zinegile gazteek eskolan edo unibertsitatean ikasten dute zinema gaur egun eta horixe da beraien errurik larriena. Jantzi daitetzela, irakur dezatela, eta Cervantes, Molière edo Shakespearen obrak leitzuz ikas dezatela, gidoigile zoragarriak izan bait dira horiek». Zuzendari estatubatuarren hitzek garbi askorik azaltzen dute hark idazle horiekiko betidanik izan duen mirespena. Dramaturgo britainiarrak eman dizkio gainera bi lan handien testu nagusia: 'Julius Caesar' eta 'Cleopatra'.

ANAIAREN BABESPEAN HASITAKOA

Herman anaiaren babespean eman zituen Mankiewiczek lehendabiziko urratsak zinemaren munduan. Anaia 'Citizen Kane' maisulanean aritu zen lehenik ere eta indarra eta izena zituen Hollywoodeko jauntxoan. Dialogo egile lanean hasi zen lehenik Joseph anaiaren laguntzaz, gidoigile modura gero, ekoizle planean hurrenik eta zuzendari gisa azkenik, berak idatzi edo beste norbaitek prestatutako gidoiak moldatuz. Beldurrezko drama ilun batekin estreinatu zen zuzendaritzaren ofizioan, 'Dragonwyck', Gene Tierney eta Vincent Price aktoreekin, baina handik hiru urtebe-

Elizabeth Taylor, Montgomery Clift (goiko argazkian) eta Katharine Hepburn (behekoan) dira 'Suddenly last summer' dramaren protagonista nagusiak. Azken honek eta Mankiewiczek egundoko borrokaldiak izan zituzten errodaian.

tera iritsi zitzaion gaur arte eutsi dion famari. Akademiak zuzendari eta gidoigile onenei eskainitako oscarak irabazi zituen 'A letter to three wives' ederrarekin.

Hortik aurrekoak, nahikoa jakinak dira. Zinema eta antzerkiaren atzean ezkutatzen den mundu zikina, ustelkeria eta azpijokoa larrutu zituen 'All about Eve' (beste bi oscar eta, nere ustez, Mankiewicz lanik borobilena) eta 'The barefoot contessa' zoragarrien bitartez. Musikalera jo zuen 'Guys and dolls' lanean eta antzerkiarekin bueltaka ibili zen Shakespeare eta Tennessee Williamsekin, orain arte bere azken lana dena iritsi arte: 'Sleuth'. Laberintoen jolasa zine autentikoa egina bi aktore bakarrekin, Laurence Olivier eta Michael Caine.

Inor gutxik ezagutzero eman duen klasea eta kalitatearen neu-

rria adierazten dute lanok. Hitzak aparteko indarra izan du prosista honen filmografian eta gutxik lortu dute haren gidioen energia eta haren dialogoan aberastasuna eskaintzea. Arrazionalismoaren porrotak, bizimodu amerikarren kritikak, boterearen erabilera eta denboraren joan-etorriak bete dute Mankiewicz zaharraren zinema. Abangoardiei kasurik egin gabe ibili da beti eta kamararen mugimendu eroak gorrotatzen ditu. Hitzaren indarrak gobernatzen du bere filosofia, baina estetika aberatsa eransten dio hari eszenatokia primeran egokitu eta kamarak ondo baino hobeto disimulatuz. Aktoreek ez diote inoiz behar bezala eskertuko Billy Wilderrekin batera bizirik dirauen azken lehoi zahar honek irakatsi zizkien lekzio antologiakoak. Elizabeth Taylorrek, esate baterako, bizitza zinematografiko erdia zor dio Mankiewiczzi. Zinemak sortu duen prosaren artisauri: «Artisautza ez da Hollywoodeko produktuak lustratzeko norbaitek daukan gaitasuna. Asmoak sakontzera jo behar da, sormena sakontzera».

GAURKO PROGRAMA

Sail ofiziala

VICTORIA EUGENIA

09.00: **THE LEGEND OF THE ICON**
21.00 Zuz.: Rodoh Seji. 120 minutu. Japonia, Erusia.
12.00: **LA TAREA PROHIBIDA**
18.30: Zuz.: J. Humberto Hermosillo. 80 minutu. Mexiko.
Joseph L. Mankiewicz homenaldia
15.30: **SUDDENLY LAST SUMMER**
23.30: Zuz.: Joseph L. Mankiewicz 114 minutu. EEBB.

PRINCIPE

20.30: **LA TAREA PROHIBIDA**
Zuz.: J. Humberto Hermosillo. 80 minutu. Mexiko.
23.00 **THE LEGEND OFF THE ICON**
Zuz.: Rodoh Seji. 120 minutu. Japonia, Erusia.

ASTORIA 3

19.30: **EL MAESTRO DE ESGRIMA**
Zuz.: Pedro Olea 91minutu. Espainia.

Zabaltegi

ANTZOKI ZAHARRA

12.00: **AMERICAN ME**
20.30: Zuz.: Edward James Olmos. 128 minutu EEBB.
16.00: **DIARY OF A HIT MAN**
22.45: Zuz.: Roy London. EEBB.
18.15: **KONIEC GRY**
Zuz.: Feliks Falk 83 minutu. Polonia.

ASTORIA4

Dokumentalak

Kutxa (Arrasate kalea)

11.30: **HOB0**
Zuz.: John T. Davis. 91 minutu. Erresuma Batua.
18.30: **SOCIALISMO O MUERTE**
Zuz.: Claudia Nye 45 minutu. Holanda.
TIERRA MAYA, ¿A DONDE VAS?
Zuz.: Sami Sarkis. 58 minutu. Frantzia.

Opera prima

ASTORIA 1

19.30: **HERZSPRUNG**
Zuz.: Helke Misselwitz. Alemania.
22.00: **ABRACADRAHA**
Zuz.: Harry Clevon 90 minutu. Belgika.

ASTORIA 6

17.30: **IL RICHIAMO**
Zuz.: Claudio Bondi. 90 minutu. Italia.
19.45: **VALHALLA**
Zuz.: Jonathan D. Gift. 87minutu. EEBB.
22.15: **LA LUNE ROUGE OU L'HISTOIRE...**
Zuz.: Guy Marignane 84 minutu. Frantzia.

Beste bazterra

ASTORIA 2

17.30: **RODRIGO D.-NO FUTURO**
Zuz.: Victor Gaviria. 90 minutu. Kolombia.
19.45: **LA ULTIMA CENA**
Zuz.: Tomás Gutierrez. 90 minutu. Kuba.
22.15: **LA MUJER DE BENJAMIN**
Zuz.: Carlos Carrera. 90 minutu. Mexico.

ASTORIA 7

22.15: **LA DAMA DUENDE**
Zuz.: Luis Saslavsky 101 minutu. Argentina.

Cassavetes

KUTXA (Andia kalea)

16.00: **TOO LATE BLUES**
Zuz.: John Cassavetes. 103 minutu. EEBB.
19.00: **FACES**
Zuz.: John Cassavetes. 129 minutu. EEBB.

Perspektywa

ASTORIA7

17.30: **PRZESLUCHANIE**
Zuz.: Ryszard Bugajski. 116 minutu. Polonia.
19.45: **DOLINA ISSY**
Zuz.: Tadeusz Konwicki. Polonia.

Aurrentzako saioak

PRINCIPE

09.30: **EL JOVEN MAGO**
Zuz.: Waldemar Dziki. 99 minutu. Kanada.
11.30: **LABIRINTOAREN BARRUAN**
Zuz.: Jim Henson. 101 minutu. EEBB.